

Atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, attiecībā uz noteiktu policiklisko aromātisko ogleņdeņražu izmantošanu atšķaidīšanai paredzētajās eļļās un autoriepās tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (Padomes Direktīvas 76/769/EEK divdesmit septītais grozījums)

COM(2004) 98 galīgā red. – 2004/0036 (COD)

(2005/C 120/07)

2004. gada 22. martā Padome izlēma apspriesties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu, par: priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, attiecībā uz noteiktu policiklisko aromātisko ogleņdeņražu izmantošanu atšķaidīšanai paredzētajās eļļās un autoriepās tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (Padomes Direktīvas 76/769/EEK divdesmit septītais grozījums)

Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides aizsardzības darba grupa, kas bija atbildīga par Komitejas darba sagatavošanu, pieņēma atzinumu 2004. gada 21. septembrī. Ziņojuma sniedzējs bija **Sears kungs**.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savā 412. plenārajā sesijā 2004. gada 27. un 28. oktobrī (2004. gada 27. oktobra sēdē) ar 154 balsīm par, 3 balsīm pret un 7 balsīm atturoties, pieņēma sekojošu atzinumu:

1. Ievads

1.1 Policikliskie aromātiskie ogleņdeņraži (PAH) ir dabiski sastopamas vielas, kas veidojas vienmēr, kad oglekli saturoši savienojumi tiek dedzināti zemā temperatūrā nekontrolējamos apstākļos. Tas notiek mežu ugunsgrēkos un vulkānos; cilvēka darbību rezultātā, piemēram, smēķēšanas; mājas apsildīšanas, strāvas ražošanas un braukšanas rezultātā, izmantojot degizrakteņus; gatavojot ēdienu un dedzinot atkritumus; un dažādos rūpnieciskos procesos. PAH dabiski ir sastopami neapstrādātā naftā un oglēs un, tā kā tos ir viegli pārstrādāt un tie ir stabili, tie veidojas krekinga un dedzināšanas sākotnējā stadijā.

1.2 Šīs daļējās oksidācijas rezultātā veidojas savienojumu sajaukums ar saistītiem nepiesātinātiem piecu un sešu-locekļu oglekļa apļiem, kas patiesībā var atkārtoties jebkurā virzienā. Ir noteiktas ap 600 formācijas/struktūras; tikai dažs ir atšķirtas un izolētas, lai izmantotu kā starpproduktus. Ne viena nav ar nolūku ražotas lielos daudzumos. Tālākās oksidācijas rezultātā rodas sodrēji (t.i., piesārņotas oglekļa daļiņas), ar ko nereti saista PAH.

1.3 Tā kā tie parasti ir sastopami nediferencētās grupās, PAH raksturīgās īpašības nav viegli noteikt (un, tā paša iemesla dēļ ir lielā mērā nepiederīgi). Tomēr, tā kā daži var izrādīties kancerogēni dzīvniekiem, ir saprātīgi klasificēt maisījumus, kas var izraisīt vēzi cilvēkiem. Eļļām un citiem līdzekļiem, kas satur PAH, ir jābūt riska un drošības marķējumam un piemērotai parvietošanai, lai nodrošinātu drošību darba vietās. Processus, kuru rezultātā iespējama PAH nokļūšana apkārtējā vidē, ja iespējams, ir jākontrolē, vai jāizvairās no tiem.

1.4 Viens no šādiem procesiem ir atšķaidīšanai paredzēto eļļu izmantošana automašīnu rieņās, preču transportlīdzekļos, motociklos, sacīkšu automašīnās un lidaparātos. Šīs eļļas, kas

var sastādīt tikpat kā 28 % no velšanās virsmas, piešķir svarīgu kontroles īpašību, kas karkasā nav nepieciešamas. Ja velšanās virsma nedarbojas, kā paredzēts, vai saskanīga lietošanā, tad drošība un izpildījums ir apdraudēti, ar acimredzamām sekām vadītājiem un transportlīdzekļiem.

1.5 Tehniski šīm eļļām ir jāšķīdina dabiskais un sintētiskais kaučuks un citus materiālus, kas tiek izmantoti rieņās, tām ir jābūt ilgturīgām un stabilām, ir labi jāizklājas un jābūt saistītai kaučuka masā, jāpilda savas funkcijas dažādos temperatūras un mitruma apstākļos, un ir jābūt drošai, lai ar to apieties gan ražošanā, gan lietošanā. Eļļām ir jābūt pieejamām lielos daudzumos, ražotām atbilstoši vispārpieņemtajiem tehniskajiem noteikumiem, tās ir jāizplata vairākiem konkurējošiem piegādātājiem, par cenām, kas zemākas par kaučuka cenu, lai samazinātu vispārīgās riepu izmaksas.

1.6 Ļoti aromātiskās eļļas, kas atbilst šīm īpašībām, parasti ir piedāvājuši vadošie naftas ražotāji, zem destilāta aromātisko ekstraktu (DAE) nosaukuma. Nepieciešamā šķīdināšanas jauda ir atkarīga no pilnīgas eļļas aromātiskuma, kas savukārt ir atkarīgs no nozīmīga PAH līmeņa klātesamības. Tā kā rieņas velšanās virsma nodilst, ir jāuzņemas atbildība par to, ka šie PAH nokļūst apkārtējā vidē. Šie izmeši ir nozīmīgi salīdzinājumā ar citiem apspriestajiem izmešiem. Lai kā, eļļu nomaiznes process pret citām eļļām Eiropā ir procesā un ir nepieciešams novest šo procesu pie apmierinoša rezultāta.

1.7 Tas ir īpaši svarīgi, jo visā pasaulē izplatītā DAE izplatīšana kļūst ierobežota, rafinēšanas jauninājumus koncentrējot uz augstākas kvalitātes pilnībā hidratētu (t.i., zema aromātiskā un šķīdināšanas pakāpe) produktu ražošanu un uz "tīru" benzīnu un degvielas produktiem.

1.8. Pieņemot, ka katru gadu Eiropā tiek saražotas 300 miljoni riepu, un pasaules tirgus šķīdināšanai paredzētajām un procesa eļļām riepu industrijā ir tuvu 1 miljonam tonnu, risinot šo jautājumu izmaksu- efektīvā veidā, tai pašā laikā saglabājot tieksmi pēc drošības un augsta līmeņa izpildi pie zemām izmaksām, tas ir galvenais piegādātāju, riepu ražotāju un citu līdzīgu regulatoru uzdevums.

1.9 Līdz šim, ir ierosināti divi formulējumi nekancerogēnām eļļām, kam nepieciešami dažāda līmeņa ieguldījumi no eļļu piegādātāju puses un dažādi pārformulējumi no riepu kompāniju puses. Attiecīgi, tās ir zināmas kā vieglie šķīdinātāji (MES) un apstrādātie destilāta aromātisko ekstraktu (TDAE). Citas eļļas var attīstīt citi izplatītāji ārpus Eiropas.

1.10 Ciktāl tas ir nosākams (tā kā informācija nav publiski pieejama šajā ārkārtīgi konkurējošajā riepu tirgū), ir jau notikuši daži aizvietoējumi - piemēram, ziemas un kravas automašīnu riepiem, kam velšanās slapjas virsmas vilkšana ir mazāk svarīga. Lai kā, kopumā ir pieņemts, ka pāriešanai no vienām riepiem uz otrām, būs nepieciešams daudz vairāk laika. Ir arī nominālais jaudas trūkums MES un TDAE, papildus jau pieminētajiem DAE pieejamības ierobežojumiem.

1.11 Lai radītu nepieciešamās izmaiņas laicīgi un saskaņā ar pārējo ES likumdošanu gan par konkurenci, gan veselību un drošību, industrijas nozaru pārstāvji (CONCAWE, IISRP un BLIC) ir strādājuši ar Komisiju un citām reglamentējošām iestādēm, lai vienotos par piemērotu ražošanas pieeju un noteiktu sistēmu. Vēl joprojām aktuāli ir testi, lai noteiktu, kuras eļļas ir piemērotas lietošanai Eiropā, un testi visām riepiem tirgū, neatkarīgu vai tās ir ražotas ES vai ārpus tās, lai pierādītu, ka pieļaujamās zem-PAH eļļas ir iekļautas gatavajos ražojumos.

2. Komisijas priekšlikuma kopsavilkums

2.1 2003. gada jūlijā Komisija ierosināja vispārēju smago metālu un PAH ierobežojumu apkārtējā gaisā. EESK sniedza savu Atzinumu šim pirmajam priekšlikumam 2004. gada februārī. Pēdējais priekšlikums, kurš arī ir publicēts 2004. gada februārī, cenšas izveidot Iekšējo tirgu, kā arī nodrošināt augstāku cilvēku veselības un apkārtējas vides aizsardzības līmeni, pievienojot konkrētus PAH Direktīvas 76/769/EEC 1.

pielikumā. Uzskaitītie PAH nav augsta ražošanas apjoma (HPV) vielas, un nav parādījušies nevienā no četriem prioritāšu sarakstiem esošo vielu novērtēšanai.

2.2 Viens, konkrēts PAH, benzo(a)pirēns (BaP, CAS Nr. 50-32-8) ir klasificēts Direktīvas 67/548/EEK ietvaros, kancerogēni, mutagēniski un reprotoksiski kā 2. kategorija, un tiek ierosināts kā kvalitatīvs un kvantitatīvs rādītājs citu PAH klātesamībai.

2.3 Atšķaidīšanai paredzētās eļļas var nelaist apgrozībā un izmantot riepu ražošanā, ja tās satur vairāk kā 1mg/kg BaP vai vairāk kā 10mg/kg no visu uzskaitīto PAH summas.

2.4 Komisija atzīst, ka vēl joprojām būs nepieciešams pārvarēt vairākas tehniskās problēmas, tādējādi vispārējā pieteikuma datums ir noteikts - 2009. gada 1. janvāris. Sacīkšu automašīnu riepiem tiks aptvertas sākot no 2012. gada 1. janvāra un lidaparātu riepiem sākot ar datumu nākotnē, kas tiks vēl noteikts. Atbilstošu, saskaņotu pārbaudes metožu, PAH sastāva noteikšanai atšķaidīšanai paredzētajās eļļas un riepiem u.c., neesamībai, no CEN un ISO, nevajadzētu aizkavēt Direktīvas spēkā stāšanos.

2.5 Komisija atzīmē, ka tā ir konsultējusi Vides, toksicitātes un ekotoksicitātes zinātnisko komiteju (CSTEE), attiecībā uz zinātniskajiem atklājumiem par PAH izraisīto nelabvēlīgo ietekmi uz veselību.

2.6 Dalībvalstīm būs viens gads, lai publicētu noteikumus, kas nepieciešami šīs Direktīvas ievērošanai. Tas būs sākot no dienas, kad šis priekšlikums stāsies spēkā, pēc Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas konsultēšanas (EESK), kā to prasa Līguma 95. pants, un pēc Koplēmuma procedūras ar Eiropas Parlamentu.

3. Vispārējās piezīmes

3.1 Šis priekšlikums, kas papildina pārējās PAH kontroles, ir balstīts Vācijas Umweltbundesamt (UBV) 2003. gada 18. marta un Zviedrijas nacionālās ķīmikāliju inspekcijas (KEMI) 2003. gada 27. marta ziņojumiem par iespējamo riepu atkritumu ietekmi uz veselību un apkārtējo vidi. Tos izskatīja CSTEE, kā minēts Ziņojumā, kas pieņemts tās 2003. gada 12-13. novembra 40. plenārajā sesijā.

3.2 CSTEEO vienojās par iepriekš minētajiem iemesliem, ka PAH, kā grupa, ir jāuzskata kā kancerogēni cilvēkam un, ka PAH nokļūst apkārtējā vidē riepu nodiluma rezultātā. Tiesa gan, tas deva tikai daļēju atbalstu izmantot BaP kā kvalitatīvu un kvantitatīvu zīmi citiem PAH un nopietni apšaubīja vispārējo šo izmešu virziena ietekmi.

3.3 Īsumā, PAH izmeši no riepu nodiluma sastāda mazāk kā 2 % no kopējās iedarbības uz cilvēkiem, no 1.1. punktā minētajiem avotiem, kas veicina atlikušos 98+ %. Tas ir savienojams ar PVO atkārtotajiem novērtējumiem, ka galvenie gaisa piesārņojuma un saistīto slimību, tai skaitā, vēža, cēloņi ir smēķēšana un mežu un ogļu dedzināšana siltumam un ēdiena gatavošanai. Tādējādi, CSTEEO secināja, ka "PAH ierobežošana riepās, būtiski neietekmēs PAH koncentrāciju apkārtējā gaisā un nogulsnes".

3.4 No tā izriet, ka kārtējais apgalvojums, ka Direktīva "veicinās ieguvumus, nodrošinot augstu aizsardzības līmeni cilvēku veselībai un apkārtējai videi" šajā gadījumā pilnībā neatbilst. Atšķaidīšanai paredzētās eļļas jau ir marķētas un ar tām var droši rīkoties darba vietās, saskaņā ar esošo likumdošanu par Bīstamajām vielām. Tādējādi, šis priekšlikums nesniegs ieguvumus darba vietā un minimālus ieguvumus apkārtējai videi.

3.5 Ir arī jāatzīmē, ka šis priekšlikums, saskaņā ar divdesmit sesto Padomes Direktīvas 76/769/EEC grozījumu, mēģinot ierobežot dabiski sastopamā hroma VI koncentrāciju cementā, par ko EESK sniedza Atzinumu 2003. gada martā, paplašina Direktīvas iespējas līdz, vai aiz, tās iecerētajām robežām. PAH netiek nedz speciāli ražoti, nedz laisti apgrozībā. Tas ir atzīts Pielikumā – kur ierobežojumi ir produktiem, kas satur PAH – bet nevis nosaukumā, kas ir tādējādi jāgroza.

3.6 Nosaukums un teksts ir neskaidri arī "konkrētu PAH" raksturojumos, kā īpaša un jēgpilna grupa. Ņemot vērā, kā atzīmē CSTEEO, ka ļoti maz PAH ir raksturoti, un no tiem tikai daži ir uzrādīti kā kancerogēni, var secināt, ka visa grupa rada risku, kur ir iespējams, ka cilvēki ir pakļauti riskam. Izmantošanas un tirgū laišanas ierobežojumus, tādējādi, ir jāattiecina uz eļļām, kas satur daudz PAH un tiek izmantotas riepu ražošanā, un uz riepām, kas satur šīs eļļas'.

3.7 Ņemot vērā iepriekšējo un daļēju sakritību ar agrāko Komisijas priekšlikumu par smagajiem metāliem un PAH

apkārtējā gaisā, ir apgalvots, ka šī Direktīvas nav nepieciešama un tā ir jāanulē. Tirgus ir kļuvis sadrumstalots, ir nepieciešami vismaz divi produkti, kam ir jāizstāj viens, iepriekš izmantotais. Ir nepietiekoša nominālā jauda, lai apmierinātu prasības. Vēl joprojām ir bažas par aizstāšanas formulējumu drošību; ja veļšanās virsmas, kas taisītas no zema satura-PAH eļļām nespēj kalpot, reālās beigas aizstās hipotētiskās beigas, lai attaisnotu piesardzības darbības.

3.8 EESK saprot šīs bažas, bet neskatoties uz to, uzskata, ka Direktīvai ir jāturpina, ciešās sadarbībā ar ietekmētajām nozarēm, radīt veiksmīga pāreja uz visā pasaulē izplatītu zemas koncentrācijas-PAH atšķaidīšanai paredzēto eļļu izmantošanu riepu ražošanā. Šīm aizvietotāju eļļām noteikti ir jāatbilst tiem pašiem minimālajiem drošības noteikumiem. Efektīva, konkurētspējīga un droša Iekšējā tirgus izveide šiem jaunajiem produktiem, tādējādi ir pietiekams un pareizais virzītājspēks šim priekšlikumam.

3.9 Izšķiroša, laika aprēķina ziņā, ir vienošanās par testiem, kas ir jāizmanto, lai noteiktu, kuras eļļas būs pieņemamas lietošanai. Esošais Pielikums ierosina pārbaudīt individuālo PAH klātesamību. Tas nav piemērots pastāvīgi notiekošām liela apjoma rafinēšanas darbībām, kur īpašu plūsmu reālās ķīmiskās sastāvdaļas atšķiras pēc jēlnaftu, kas tiek apstrādāta. Citi testi, piemēram, IP-346 no Naftas institūta (kas kontrolē kopējo PAH saturu, mērot trīs līdz septiņu-locekļu apļu PAH daudzumu, ko var iegūt ar šķīdinātāju DMSO) jau tiek izmantoti eļļas rūpniecībā, kā piemēram kancerogēnitātes līdzeklis, saskaņā ar Direktīvu 67/548/EEC. CONCAWE pētījumi eļļas rūpniecībai, atbalsta CSTEEO Atzinumu, ka tikai viens BaP mērījums sniedz sliktu korelāciju ar vispārējo iespējamo kancerogēnitāti. IP-346 izmantošana, lai noteiktu un testētu dažādas eļļas, kas paredzētas šķaidīšanai, ir cieši rekomendēti.

3.10 Lai pasargātu riepu rūpniecības nozari Eiropā – un apkārtējo vidi, ja šāda iespēja pastāv – ir jābūt līdzīgam testam eļļām, kas izmantotas importētajās riepās. Starptautiskās standartu organizācijas standarta projekts (ISO TC 45/SC 3 N, 2003. gada 29. oktobris) ierosina, izskatīšanai un piezīmēm, testa metodi eļļas tipa noteikšanu gumijas sastāvdaļās. Šis darbs ir jānovēd līdz apmierinošam rezultātam pirms Direktīva tiek ieviesta.

3.11 Ņemot vērā iepriekšējo, ir jābūt iespējai atrisināt esošos piegādes ierobežojumus, jo īpaši TDAE, kas pieprasa augstāku investīciju līmeni kā MES. Lai kā, tam visam ir nepieciešams laiks, un pašreizējā apmaiņas prasība, kas ir jāizpilda visām vispārīgiem mērķiem paredzētām riepām līdz 2009. gada 1. janvārim, izskatās arvien vairāk nerealizējama. Pieņemot, ka ieguvumi no šī priekšlikuma iespējams būs minimāli, un izmaksas un neveiksmīgas pārformulēšanas risks ir vērā ņemams, EESK ierosina, ka šis sākotnējais gala termiņš ir jāpagarina pa 12 mēnešiem, līdz 2010. gada 1. janvārim. Pat tas nodrošinās vērā ņemamas sarunas starp dažādām konkurējošām ieinteresētām pusēm. Komisijai arī turpmāk būs galvenā loma, lai sekmētu šo procesu ES likumdošanas ierobežojumu robežās, lai pakāpeniski novestu šo procesu līdz veiksmīgam noslēgumam.

4. Īpašās piezīmes

4.1 Ņemot vērā iepriekš minēto, šī priekšlikuma nosaukumam un sekojošam formulējumam ir jāskaidro ar vispārējo mērķi ieviest ierobežojumus par "eļļām, kuras satur daudz PAH, kas tiek izmantotas riepu ražošanā un riepu, kas satur šīs eļļas", tirgū laišanu un izmantošanu.

4.2 Tam ir jābūt atspoguļotam Pielikumā ar ierobežojumiem, kas uzlikti eļļu tirgū laišanai un izmantošanai, kas tiek izmantotas riepu ražošanā, kam ir vairāk 3 % DMSO ekstraktoru, saskaņā ar IP-346, un, tādējādi, tiek klasificētas kā kancerogēnas, saskaņā ar Direktīvu 67/548/EEC. Visas atsauces uz BaP kā rādītāju un citiem individuāliem PAH, ir svītrotas.

4.3 Ir jāattīsta starptautiskā standarta testa metode, lai raksturotu eļļas gumijas savienojumus, jo īpaši tiepās, un jāiekļauj šajā Direktīvā.

4.4 Ir jāatvēr pietiekošs laiks gumijas un riepu rūpniecībai, lai pabeigtu procesā esošo pārformulēšanas darbu, un naftas rūpniecībai, lai investētu un piegādātu pieprasītās jēlvielas. Pašreiz tiek uzskatīts, ka visas puses varētu izpildīt šīs prasības līdz 2010. gada 1. Janvārim, un, tādējādi, šis datums ir jāpievieno ir jāpievieno kā sākotnējais gala termiņš priekšlikumā. Par izņēmumiem sacīkšu auto un lidaparātu riepām, vienojas ieinteresētās puses savā starpā; saskaņā ar iepriekš minēto, ir grūti saskatīt kaut kādus mērāmus ieguvumus no šīm izmaiņām, salīdzinājumā ar acīmredzamo visa iecerētā nepaveikšanas risku.

Brisele, 2004. gada 27. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

prezidente

Anne-Marie SIGMUND